

hvorom her er Tale, er at tilintetgjøre en Række af offentlige Stiftelser, der gjennem Aarhundreder have bestaaet som særegne juridiske Personligheder i Samsundet, der som saadanne have stillet sig i mangfoldige Forhold og navnlig i et, som ogsaa idag er bleven berørt af et æret Medlem, nemlig fra forskellige Sider at modtage Gaver, hvilke kun ere givne til disse Stiftelser som saadanne. Jeg paaftaaer nemlig, trods Bessyldningen for Mistillid, at der har været og vil fremdeles blive ikke faa, som ville være grebne af en vis Mistillid, saa at de, naar de ville sørge for de aandelige Interessers Fremme ved Bidrag dertil, ville ansee det for rigtigere at give dem til Stiftelser, der særligt bestaae som saadanne, istedetfor at overgive dem til Staten. Dette er et Factum, som ikke lader sig benægte. Disse Stiftelser have bestaaet som særlige Stiftelser og have staaet i særlige Retssforhold, og jeg føler mig overbevist om, at det er aldeles imod vor hele Grundlovsbestemmelse, om man gik ud fra, at man paa et enkelt Aars Finantslov uden videre kunde tilintetgjøre dem. Man kan ikke oprette en eneste Stiftelse ved en Finantslov, men man kan sandelig heller ikke staae nogen ihjel dertigjennem, hvilket blandt Andet ogsaa har sin gode Grund deri, at en saadan Ophævelse kræver en Gaaen ind i mange Forhold og Kjendskab dertil, som man paa ingen Maade kan antage hører ind under Finantslovens Behandling. Man har sagt — og det er ogsaa omtalt idag — at Finantsudvalget ikke engang har beskjæftiget sig hermed, men det er ganske vist be-
slynderlige Grunde, som ere nævnte derfor. Et æret Medlem (Bojsen) har bemærket, at det var, fordi de modsatte Ansættelser vare saa bestemt repræsenterede i Udvalget, at man ikke kunde gaae ind paa en saadan Forhandling, hvorimod man fandt det rigtigere at forhandle denne Sag i Salen, idet den der vilde kunne komme til en grundigere Drøftelse og Udvikling. Dette er ganske vist en besynderlig Opfattelse af et Udvalgs Betydning. Er det ikke et Udvalgs Betydning at samle dem, som bestemt staae paa modsatte Standpunkter? Er det ikke netop stadigt i Udvalgene, at modsatte Ansættelser staae imod hverandre, og at en

grundig Drøftelse fortrinsviis bør finde Sted fremfor her i Salen? Dette tror jeg vil vise sig for enhver Erfaring, hvis man ikke kun vil indskrænke sig til det Abstracte og Almindelige og sige: Vi ville have enten separate Fonds paa Finantsloven eller ikke. Dette er en fuldstændig tom og gold almindelig Sætning, hvorom der ikke lader sig tale Meget; men har man her en bestemt Villie til at gaae ind paa Noget, som kan blive til Rjød og Blod, vil man i Virkeligheden indføre noget Nyt ligeoverfor disse Stiftelser, der have virket gjennem fire Aarhundreder, saa er det rigtigt, at man kommer til en Drøftelse af disse Forhold. Det vilde da ogsaa være rigtigt i den Henseende at søge Ministeriets Hjælp for at komme til en nærmere Opfattelse; men man maatte da med det Samme indrømme, at dette ikke er Noget, som kan passe ind i en almindelig Finantslovs Behandling. Herimod taler, foruden den constitutionelt afgjørende Grund, at man virkelig ikke paa den Maade kan lægge Alt ind i Finantsloven og derved forrykke det constitutionelle Standpunkt, hvorpaa Grundloven hviler, tillige ogsaa den parlamentariske Grund, at det er høist urigtigt at fremkalde den Slags Forhandlinger ved Finantsloven; thi derved vilde Finantslovens Behandling ganske vist blive uendelig. Denne Opfattelse vedkjender jeg mig fuldstændig, og jeg skal staae fast derved; men forøvrigt er det ingenlunde herpaa, jeg støtter min Modstand imod dette Forslag. Dersom dette var det Æneste, jeg havde at indvende, vilde jeg være tilbøielig til at sige: Kom med et Lovforslag, og jeg skal være fuldkommen rede til at gaae ind paa de nærmere Bestemmelser, for ad den regelmæssige, constitutionelle Vej at opnaae det tilsigtede Resultat; men dette vil jeg paa ingen Maade kunne sige, thi det vilde efter min fulde Overbevisning i Realiteten være uheldigt og skadeligt at gjøre dette Skridt, og det vilde tillige være unødvendigt. Det forekommer mig, at selve de Uttringer, der ere fremkomne idag, tydelig maa godtgjøre dette. Den ærede Rigsdagmand for Aarhus Amts 1ste Valgfreds (Winther) brugte meget stærke Udtryk i forskellige Retninger, men det er ikke de stærke Udtryk, som gjøre Sagen klar, hvori-